

Hazırlayan:
Prof. Dr. Kerem Alkin
Türkiye İMSAD Ekonomi Danışmanı

2015 biterken ve 2016'nın daha da yüksek bir tansiyonla seyredeceği anlaşılırken, Türkiye 'AB' çapasını ve NATO şemsiyesini güçlendire dursun; İsrail anlaşma olasılığının bir anda tırmanması dahi, 'her nedense' Türkiye'nin uluslararası algısını iyileştirdi. Güney'de terörle mücadele ve Rusya-İran kısıksı ortadayken, Batı kanadında müttefikleri güçlendirmek, 2016'da makro dengeleri yeniden formatlarken, işimize çok yarayabilir.

- Geçen haftaki raporun başlığında da belirttiğimiz üzere, FED'in faiz artırımının makul düzeyde kalması ve ardından dolar-TL kurunun 2,96 TL'yi kırması ile, dolar kuru 17 Aralık Perşembe önce 2,92 TL'ye geldi; 18 Eylül Cuma gününü ise, 2,90 TL'nin altında kapattı. **Böylece, "FED'in atacağı adımın boyutu ve açıklamalar, ya dolar-TL'yi 3,03 TL'ye taşıyacak, ya da 2,96 TL aşağı yönde kırılır ise, 2,92-2,88 TL'ye dahi getirebilir' ifademiz hayat buldu.** Bununla birlikte, Rusya-İran ikilisinin yakın markajına girmekteyiz ve ellerindeki kozları kullanarak, Türkiye'nin üzerindeki baskıyı arttıracaklar. **Bu nedenle, Türkiye'yi koruyacak NATO şemsiyesi ve hava sahamızın güvenliğinin artırılması, 'Avrupa Birliği' çapasının güçlendirilmesi ve İsrail ile olası anlaşma, 2015 biterken ve bilhassa tansiyonun daha da artacağı 2016'da bizi güçlü kılacaktır. Ne ilginçtir ki, İsrail ile olası bir anlaşma zeminine yaklaştığımızı dair haberlerin bir anda yoğunluk kazanması, bizi 17-18 Aralık günleri, bizi 2,96'dan 2,91 TL'nin bile altına getirdi.** Oysa, hafta başı, dolar kurunun neredeyse 3 TL'yi test ettiğine şahit olduk.
- Türkiye ile İsrail arasında anlaşma zeminin güçlenmesi, Suudi Arabistan'ın 'İslam Askeri İttifakı' oluşturması, Rusya'nın söylemini sertleştirmesi, İran'ın girişimleri, Doğu Akdeniz'de, ülkelerin 32 savaş gemisinin, birbirlerine tehlike oluşturacak kadar dar bir alana sıkışmış olmaları, Türkiye'nin terör ile mücadelesi ile birleşince, **2016 yılının ilk 6 ayı için, Türk ekonomisinin yapı taşlarını daha da güçlendirecek, 'yeni model', 'yeni format' makro ve mikro ekonomik reformların önemine bir kez daha işaret ediyor.** Türkiye'nin, Brezilya, Arjantin, Meksika, Güney Afrika, Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri, Endonezya gibi ülkelere pozitif ayrışması uluslararası siyasetten veya bölgesindeki genel politik havanın yumuşak olmasından kaynaklanmayacak. Ekonomik ve siyasi çapalarını nasıl şekillendirdiği ile doğrudan bağlantılı olacak. **Bu nedenle, AB ve NATO**

şemsiyesi ne kadar önemliyse, ekonomide de ses getirici ve uluslararası alanda merak uyandıran makro ve mikro reformlarla ancak, Türkiye pozitif ayrışabilir.

- Aksi durumda, dolar-TL kurunun 2016 yılı sonunda 3,30 TL düzeyini bulabileceğinin, hatta sınırlı sayıda uluslararası ve ulusal düzeydeki finans kurumu ekonomistin tahminlerinde, dolar kurunda 3,50 TL'lerin zikredildiği bir ortamda, iş dünyasının yeni projelere, işine, yeni yatırımlara odaklanmasının birinci yolu, döviz kurlarına belirli bir istikrar kazandırılmasından geçiyor. Türkiye'nin siyaset alanında kozları güçlenince, bir anda 3 TL'yi test eden dolar kurunun, bir anda 2,91 TL düzeyine geldiği de görülüyor. Yıl bitmeden, 64. Hükümet'in, sanayi, ticaret ve ihracat kesimine yönelik açıklayacağı tedbir ve reformlar, iş dünyasındaki güveni artırması açısından, son derece anlamlı olacaktır. FED'in kararı açıklandıktan sonra, 'maliye bakanı görevden alma-atama' kargaşası yaşamış olan Güney Afrika'nın Randı yüzde 0.8, siyasi skandallarla çalkalanan Brezilya'nın Real'i yüzde 0.26 değer kaybederken, Meksika Pesosu yüzde 0.76, Hindistan Rupisi yüzde 0.84, Endonezya Rupisi yüzde 1.31 değer kazanırken, Türk Lirası yüzde 2.02 değer kazandı. Son 1 yıl içerisinde, 48.14 dolardan 71.8'e gelmiş ve gün içi 80 rubleyi bile görmüş olan dolar-Ruble kuru, FED kararı sonrası, yeniden 71 rubleye dayanmış durumda. TL'nin neden pozitif ayrıştığını iyi anlamamız gerekiyor.
- Euro-dolar paritesinin 1,0821 dolara kadar geri çekildiği, 21 Aralık'la başlayan yeni haftada, yeniden 1,09 dolar ve üstünü test etmeye çalışacağı bir ortamda, altının bir ons fiyatı da, 2 Aralık'ta test ettiği 1050 doları, 17 Aralık'ta bir kez daha test etti ve şimdi, yeni haftada 1.070 dolar ve üstünü yeniden deneyecek. Küresel hisse senetleri ise, FED Başkanı Yellen'in açıklamaları sonrası, FED'in sınırlı faiz artış kararını önce coşkulu karşılamış olsalar da, 17 ve 18 Aralık'ta, tartışmanın 2016'da FED'in kaç faiz artışı daha yapabileceği yönündeki tartışmalara kayınca ve FED'in politika kararına ilişkin iyimserliğin iyice azalmasıyla, küresel yatırımcılar yeniden küresel büyümeye ilişkin gelişmelere odaklanmaya başladılar ve bu nedenle, hisse senetleri haftalık kazançlarının bir kısmını geri verdi. Enerji fiyatları altı yılın en düşük seviyesi yakınında kalırken, bu durum, enflasyon beklentilerinin düşük kalmasına ve ABD Hazine tahvillerinin değer kazanmasına yol açtı.
- Standard & Poor's 500(S&P 500) Endeksi, 18 Aralık Cuma günü, 35 dolar ve altını test eden petrol fiyatlarının sebep olduğu, enerji üreticilerindeki satışlarla birlikte, son dört haftanın en güçlü kazancını bir miktar daraltdı. Avrupa hisse senetleri de, son dört günde ilk kez geriledi. Ülke tahvilleri ise, Batı Teksas petrolünün (WTI) varil başına 35 doların altına inmesinin ardından ralli yaptı. Metaller, Çinli üreticilerin stokları artırabilecekleri spekülasyonuna bağlı olarak yükselirken, yen, Japonya Merkez Bankası'nın

teşviklerinde değişikliğe gitmesinin ardından değer kazandı. Londra merkezli Robert W. Baird & Co'nun. ABD hisse senetleri direktörü Ross Yarrow, FED'in faiz artırması sonrası, piyasaların dünyanın sonunun gelmediğini anladıklarını, **şimdi küresel yatırımcıların dikkatlerinin yeniden 2016'da endişe kaynağı olabilecek başlıklara çevrildiğini ifade ediyor.** Yarrow, insanların yıl sonuna kadar paralarını yatırıma yöneltmeleri için önemli bir nedenleri olmadığı görüşünü paylaşmakta.

- FED'in faiz kararı, küresel finans piyasalarında önemli bir belirsizliğin ortadan kalkmasına imkan vermesinin yanı sıra, dünyanın en büyük ekonomisi olan ABD ekonomisinin güçlü olduğuna ilişkin iyimserliği de arttırdı. **Bununla birlikte, küresel büyümenin Çin'deki yavaşlamaya duyarlı olması ve buna bağlı olarak emtia fiyatlarının sert düşüşler göstermesinden kaynaklanan endişeler, FED'in faiz artış kararının ABD ekonomisine yönelik iyimserliğin artmasıyla dengelenememiş gözüküyor.** Petrol fiyatlarının 2016 yılında, varil başına 30 dolar ve hatta altını test edebileceğine dair beklentiler, yatırım yapılabilir nota sahip olmayan (çöp) enerji üreticilerinin iflastan kaçınmayacağı yönündeki endişeleri de güçlendirmiş durumda. **FED'in 2016 yılında 4 kez faiz arttırabileceğine dair beklentilerin dillendirilmesi, FED'in normalleşme dönemine küçük bir faiz artış adımı ile başlamasının küresel piyasalar üzerindeki moral etkisini çabuk azalttı. Ben ise, FED'in 2016'da sadece 2 kez faiz arttırabileceğini öngörüyorum.**
- 18 Aralık Cuma günü, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), 100'e yakın ekonomiste sorarak oluşturduğu ve 79 ekonomistin cevapladığı Beklenti Anketi'nin Aralık ayı versiyonunu açıkladı. Son Beklenti Anketi'nde, 2015 yılı büyüme beklentisi ise yüzde 3'ten 3.2'ye yükselmiş. **Beklenenden yüksek çıkan 3. Çeyrek büyüme verisi sonrası, bir çok ekonomistin tahmini yüzde 3,4 ile 3,6 arasında yükselmiş iken, TCMB beklenti anketinde tahminler daha kötümser kalmış.** 2015 yıl sonu dolar-TL kur beklentisi ise, bir önceki kasım anketinde 2.93 TL iken, aralık ayındaki son ankette 2.94 TL olmuş. **Bununla birlikte, İsrail ile anlaşmaya varıldığına dair yeni bir haber ve kalan 10 günde sakin bir ekonomi-politik atmosfer, dolar-TL kurunun yılı 2,88 TL düzeyinde bile kapatmasına sebep olabilir.** Yine, ekonomistlerin aralık ayı için tüketici enflasyonu (TÜFE) beklentisi bir önceki kasım ayı anketinde yüzde 0,22 iken, aralık anketinde yüzde 0,07'ye gerilemiş. Yani, yılın son ayına yönelik enflasyon beklentisi kısmen iyileşmiş.
- **Buna rağmen, ekonomistlerin 2015 yıl sonu TÜFE beklentisi yüzde 8.53'e yükselmiş gözüküyor,** ki kasım ayı anketinde yıl sonu enflasyon tahmini yüzde 8.36'ydı. Aynı ekonomistlerin 2016 ocak ayı TÜFE beklentisi ise, kasım ayı anketinde yüzde 0,89 iken, aralık ayı anketinde yüzde 0,94'e yükselmiş. Yani, 79 ekonomist, 2016 yılına daha kuvvetli bir enflasyon ile gireceğimizi düşünüyor. Ekonomistlerin 2016 yılı şubat ayına

yönelik TÜFE beklentisi ise yüzde 0,58. söz konusu 79 ekonomistin 12 ay sonrası, yani bir anlamda 2016 yıl sonu TÜFE beklentisi ise, yüzde 7,42'den yüzde 7,56'ya, 2017 yıl sonu, yani 24 ay sonrasına yönelik enflasyon beklentilerinin ortalaması ise yüzde 6,84'ten yüzde 6,86'ya yükselmiş. Yani, TCMB'nin, yüzde 5 enflasyon hedefinin piyasalar ve ekonomistler nezdinde hiç bir kredibilitesi yok. **Benim 2016 enflasyon ortalama tahminim ise yüzde 8 ile 8,5 arası. Piyasaların merak ettikleri bir başka husus ise, neredeyse tümünün süresi dolan TCMB üst yönetimine nasıl bir atama yapılacağı.**

- Ekonomistlerin **bu yıl sonu için dolar kuru beklentilerinin ortalaması kasım anketinde 2,9256 TL düzeyinde şekillenmiş iken, aralık ayı anketinde 2,9394 TL'ye yükselmiş. 2016 yıl sonu dolar kuru beklentisi ise 3,0741 TL'den, 3,1044 TL'ye yükselmiş gözüküyor. Yani, 79 ekonomist, gelecek yıl sonu için 3.3 TL'lerden söz etmemekte. Benim kendi dolar-TL kuru tahminim ise, tüm 2016 yılı ortalaması olarak 3,08 TL, yıl sonu için ise 3,16-3,20 TL olarak şekillendi.** Bu arada, dayanma mücadelesi veren ihracat, buna karşılık daha hızlı daralan ithalat ile, kasım ayı anketinde 37,4 milyar dolar olarak şekillenmiş olan yıl sonu cari işlemler açığı beklentisi ise, aralık ayı anketinde 36,3 milyar dolara kadar gerilemiş. 2016 yılı sonuna yönelik cari açık beklentilerinin ortalaması da, 41,1 milyar dolardan, 39 milyar dolara gerilemiş. Yani, 79 ekonomist, 2016 yılında da ağır bir cari açık sorunu beklemiyor. **Ekonomistler, GSYH büyümesi konusunda daha kötümser kalmışlar. 2015 yıl sonu büyüme tahminini yüzde 3'ten, 3,2'ye yükseltmişler. Ben ise, 3,4 ile 3,6 arası bir büyüme bekliyorum. 79 ekonomistin 2016 yılı büyüme tahminleri ise, yüzde 3,3'den 3,4'e çıkmış.**